

KÚRIA

Bfv.III.1.372/2012/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év március hó 5. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A rongálás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tatabányai Törvényszék 1.Bf.515/2011/11. számú végzését megváltoztatja, a terheltet felmenti az ellene folytatólagosan elkövetett rongálás vétsége [Btk. 324. § (1) és (2) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól. A tulajdon elleni szabálysértés [2012. évi II. törvény 177. § (1) bekezdés b) pont] miatt az eljárást megszünteti; P.F. magánfél polgári jogi igénye érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja;
az államnak fizetendő illeték összege 35.700 (harmincötezer-hétszáz) forint;
az alapeljárásban felmerült bűnügyi költségből 32.875 (harminckettőezer-nyolcszázhetvenöt) forintot az állam visel.

Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 8.420 (nyolcezer-négyszázhusz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az Esztergomi Városi Bíróság a 2011. október 19-én kihirdetett

2.B.442/2010/9. számú ítéletével a terheltet 2 rb. folytatólagosan elkövetett rongálás büntette [Btk. 324. § (1) és (3) bek. a) pont], valamint folytatólagosan elkövetett rongálás vétsége [Btk. 324. § (1) és (2) bek. a) pont, a tényállás 3. pontja] miatt halmazati büntetésül 10 hónap - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte, kötelezve őt - egyebek mellett - P.F. magánfél részére 45.000 forint kártérítés megfizetésére.

Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Tatabányai Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2012. június 26-án meghozott 1.Bf.515/2011/11. számú végzésével az elsőfokú ítéletet érdemben helybenhagyta.

Az elsőfokú ítélet jogi értékelése szerint a terhelt azzal, hogy a haszonállatait - birkákat, kecskéket, teheneket és lovakat - a számára idegen területen legeltette, a vetésben kárt okozott. A cselekményt szándékosan követte el, hiszen tudott arról, hogy az állatai hol legelnek; ő maga döntött úgy, hogy ezen a területen legeltet, s hogy ezáltal az állatok a vetésben kárt okoznak.

A terhelt közvetett tettes volt, hiszen a legeltetést nem ő végezte, hanem részben V.K., részben a terhelt lánya, részben pedig a terheltnek dolgozó más személyek; azonban ezért a terhelt a felelős, hiszen az állatainak legeltetésre ő adott - csak ő adhatott - utasítást.

A terhelt hónapokon keresztül legeltette az állatait a területen, a folytatólagosság megállapítható; az okozott kár összegének megállapítása pedig a szakértői véleményen alapul.

A másodfokú bíróság a terhelt bűnösségére vont következtetéssel és a jogi minősítéssel maradéktalanul egyetértett.

Nem osztotta ugyanakkor azt az ügyészi álláspontot, hogy az időközbeni jogszabályváltozás okán az elbíráláskor hatályos törvény alkalmazásának van helye; mely szerint a 3. tényállási pontban foglalt cselekmény már csupán szabálysértés, ezért a folytatólagosan elkövetett rongálás vétségének vádja alól a terheltet fel kell menteni; az objektív elévülési időre figyelemmel pedig a szabálysértési eljárást meg kell szüntetni.

Kifejtette, hogy a cselekményeket úgy az elkövetéskori, és elbíráláskori törvény egyaránt 2 hónaptól 4 év 6 hónapig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni; ám utóbbi a középértékes szabályt is tartalmazza. E szerint pedig lényegesen súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabása volna indokolt, melynek végrehajtása próbaidőre fel sem lenne függeszthető.

Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség terjesztett elő a terhelt javára felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában írt okra hivatkozással. Indítványozta a támadott határozat megváltoztatását,

a terhelt felmentését a rongálás vétségének vádja alól, a törvénynek megfelelő határozat meghozatalát.

Indokai szerint a 3. pontban írt cselekmény 2012. április 15-ével kezdődően szabálysértésnek minősül, a Btk. 2. § második mondata alapján az új törvényt kell alkalmazni. A régi és az új törvény teljes összevetésének, a kedvezőbb elbírálás lehetősége vizsgálatának akkor van helye, ha a cselekmény mindkét törvény szerint bűncselekmény, csak az új jogszabály szerint enyhébben bírálendő el.

Amennyiben azonban a bűnhalmazatban álló bűncselekmények között olyan is van, amely az új törvény szerint már nem bűncselekmény, úgy e bűncselekményre az új törvény alkalmazása kötelező, felmentő rendelkezést kell hozni; majd ezt követően kell a fennmaradó cselekmények vonatkozásában az összevetést elvégezni.

A Legfőbb Ügyészség a BF.2649/2012. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt fenntartotta; a terheltnek a folytatólagosan elkövetett rongálás vétségének vádja alól bűncselekmény hiányában való felmentését, egyebekben a másodfokú határozat hatályában fenntartását indítványozta.

A Kúria az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a Legfőbb Ügyészség képviselője az írásban tett indítványával egyezően nyilatkozott. Ehhez a védő is csatlakozott azzal, hogy az érintett cselekménnyel összefüggésben elbírált polgári jogi igény tárgyában hozott rendelkezés mellőzése is indokolt.

A felülvizsgálati indítvány alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

Felülvizsgálatban a felülbírálat az indítványhoz [Be. 423. § (4) bek.], a jogerős határozatban megállapított tényálláshoz [Be. 423. § (1) bek.], és főszabályként a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályokhoz [Be. 423. § (2) bek.] kötött.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bek., 388. § (2) bek.].

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-

külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve mértékének vitatására. A jogkövetkeztetések - így a jogi minősítés - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján valóban felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A felülvizsgálati indítvánnyal érintett 3. tényállási pontban foglalt cselekmény tekintetében ez történt.

Az irányadó tényállás 3. pontjában megállapítottak szerint - a terhelt 2009. szeptember 1-je és 2010. március 3-a közötti időben a tulajdonát képező haszonállatokat - kb. 200 birkát, 30 kecskét, 10 tehenet és lovakat - szándékosan legeltette a P.F. tulajdonában álló földterületen;

- e területre a sértett a terheltnek állat-ráhajtást, állat-áthajtást nem engedélyezett, így ott nem is legeltethetett volna;

- a területre elvetett őszi árpát a terhelt haszonállatai részben lelegelték, részben letaposták; e cselekményével a terhelt a tulajdonosnak 45.000 Ft kárt okozott.

E magatartás - tekintve, hogy az okozott kár összege a 20.000 forintot meghaladta - az elkövetéskor hatályban volt Btk. 138/A. § a) pontja alapján bűncselekmény, a Btk. 324. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő rongálás vétsége.

A 2012. évi II. törvény (Szabs.tv.) 253. § (2) bekezdése azonban 2012. április 15-ével a fenti értékhatárt megváltoztatta. Ettől kezdődően a Btk. 138/A. § a) pontja szerinti kisebb kárnak az 50.000 forintot meghaladó összeg tekintendő. A Szabs.tv. 253. § (1) bekezdésében foglalt módosításra tekintettel pedig az 1979. évi 5. tvr. (Btké.) 28. § (1) bekezdésének f) pontja alapján nem bűncselekmény, hanem szabálysértés - a Szabs.tv. 177. § (1) bekezdés b) pontjában szabályozott szándékos rongálás szabálysértése - valósul meg, ha a rongálást 50.000 forintot meg nem haladó kárt okozva követik el.

A jelen ügy másodfokú határozatának meghozatalakor - 2012. június 26-án - már ez a jogszabály volt hatályban.

A Btk. 2. §-a szerint a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban levő törvény szerint kell elbírálni; ha azonban a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint

a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni.

Tévesen járt el a Tatabányai Törvényszék, amikor annak vizsgálatába bocsátkozott, hogy a 3. tényállási pontban foglalt cselekmény melyik - az elkövetéskor, avagy az elbíráláskor hatályos - törvény szerint bírálendő el enyhébben.

Ez az összevetés, értékelés akkor végezhető - és végzendő - el, ha az adott cselekmény úgy a korábbi, mint az új törvény szerint egyaránt bűncselekmény. Ha azonban az új büntető törvény alapján a vád szerinti magatartás már nem bűncselekmény, úgy annak elbírálhatósága fel sem merülhet, a megítélés enyhébb vagy súlyosabb volta pedig nem is értelmezhető.

Ilyen esetben ezért - amint arra a felülvizsgálati indítvány helyesen hivatkozott - a töretlen bírói gyakorlat szerint a büntető törvény időbeli hatályának érvényesülése szempontjából a bűnhalmazatban álló több bűncselekmény esetében elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy az elbírálás időpontjában fennálló újabb büntetőjogi rendelkezés az elkövetéskor valamely bűncselekményként értékelhető magatartást bűncselekményként büntetni rendeli-e.

Amennyiben az újabb törvényi rendelkezés értelmében az elkövetés időpontjában bűncselekményt megvalósító magatartás már nem büntetendő, úgy felmentő (eljárást megszüntető) rendelkezés meghozatalának van helye - ezáltal ez a cselekmény már nem lesz része az elbírálásnak - és csak a fennmaradó bűncselekmény (bűncselekmények) vonatkozásában vizsgálható, hogy a terhelt számára az elkövetéskor vagy az elbíráláskor fennálló törvényi rendelkezés biztosít-e enyhébb elbírálási lehetőséget (BH 1995/380.).

Így az elbírálás nem válik vegyessé; ugyanakkor elkerülhető, hogy a „nullum crimen sine lege” elv sérelmével olyan cselekmény miatt kerüljön sor a terhelt marasztalására, amelyet a törvény bűncselekményként már nem rendel büntetni.

A Tatabányai Törvényszék azonban nem így járt el, ebből következően a 2012. június 26-án meghozott határozatában törvénysértően állapította meg a terhelt bűnösségét a 3. tényállási pontban foglaltak okán bűncselekményben, rongálás vétségében.

A Kúria ezért a Be. 427. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a Tatabányai Törvényszék 1.Bf.515/2011/11. számú végzését megváltoztatta, és a terheltet az ellene folytatólagosan elkövetett rongálás vétsége [Btk. 324. § (1) és (2) bekezdés a) pont, a tényállás 3. pontja] miatt emelt vád alól a Be. 6. § (3) bekezdésének a) pontjára figyelemmel a Be. 331. § (1) bekezdése alapján bűncselekmény hiányában felmentette.

E cselekmény a fentebb kifejtettek szerint a Szabs.tv. 177. § (1)

bekezdés b) pontjában szabályozott szándékos rongálás szabálysértéseként volna értékelhető. Figyelemmel azonban arra, hogy annak elkövetési ideje 2010. március 3-a, és a Szabs.tv. 6. § (6) bekezdése szerint a cselekmény elkövetésétől számított két év elteltével nincs helye szabálysértési felelősségre vonásnak, a Kúria a szabálysértési eljárást a Szabs.tv. 83. § (1) bekezdés h) pontja alapján elévülés miatt megszüntette.

A támadott jogerős ügydöntő határozat e cselekménnyel összefüggésben a sértett javára kártérítés, míg az állam javára illeték megfizetésére kötelezte a terheltet.

Figyelemmel arra, hogy a terhelt felmentésére került sor, a Kúria a Be. 335. § (1) bekezdés második mondata szerint a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította, erre tekintettel pedig a terhelt az ezzel kapcsolatos illeték megfizetésére sem köteles.

Az alapügyben a büntetőeljárás tárgyát három cselekmény képezte, a szakértő mindhárom kapcsán véleményt nyilvánított. Tekintve, hogy egy cselekmény a bűnösségi körből kikerült, a Kúria a Be. 338. § (2) bekezdése szerint a felmerült bűnügyi költség egyharmada tekintetében akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

A Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a megtámadott határozatot egyebekben a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 429. § (1) bekezdésének zárófordulatán alapul.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2013. március 5.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Székely Ákos s.k. előadó bíró, Dr. Németh Mária s.k. bíró.

A kiadmány hitelével:

tisztviselő

MV